

Miniknol wint terrein als allemansvriend

De miniknol lijkt een allemansvriend voor verdelingsbedrijven, handelshuizen en telers. Hij brengt snel resultaat op, partijen hoeven minder gescheiden te worden en de keuringskosten zijn lager dan bij traditionele stamselectie. Ook het buitenland heeft de voordelen van mini's ontdekt. Wat betekent dat voor de grote spelers in Nederland? Hoe zien zij de toekomst?

Grote handelshuizen als HZPC en Agrico hebben zo'n vijftien jaar geleden de miniknol omarmd. De miniknol had de toekomst: het was een perfect product om gesloten bedrijfsvoering te realiseren en de miniknol maakte een snellere vermeerdering mogelijk. De cijfers lopen enigszins uiteen, maar inmiddels komt nog zo'n 30 procent van de nateelt uit traditionele stamselectie en maar liefst 70 procent uit miniknollen.

Agrico heeft 250 afnemers van de miniknol en verwacht dat dit aantal ongeveer gelijk blijft. 'We zitten nu wel zo'n beetje aan het maximum', vertelt buitendienstmedewerker Martin Pot. Hij heeft onder meer de miniknollentak onder zijn hoede en verwacht volgend jaar niet meer knollen te hoeven bestellen dan afgelopen jaar. 'Twee jaar geleden zagen we nog een groei van 15 procent, dit jaar blijft het ongeveer gelijk.'

Volgens Pot komt dit doordat een groep telers

afhaakt of het niet ziet zitten om op de teelt van miniknollen over te gaan. 'Sommigen hebben het geprobeerd, maar zagen het mislukken. Andere telers vinden miniknollen niet bij hun bedrijf passen of vinden de mini's te duur.'

'Dat heeft verschillende redenen', legt Pot uit. 'Doorgaans is een verdubbeling van het aantal miniknollen te kostbaar, want met hetzelfde areaal van een ras ben je dan genoodzaakt de cyclus te verkorten. Meer areaal van een ras zou dus soelaas kunnen bieden, maar daar is vaak niet voldoende grond voor aanwezig.'

Aantrekkelijk alternatief

Bij de handelshuizen HZPC en KWS Potato is het plafond nog niet bereikt. KWS stapte drie jaar geleden samen met Van Rijn de wereld van de miniknol binnen en verkoopt de mini's sinds een jaar zelfstandig. Jan Aalbers, begeleider basispootgoed, verwacht dat KWS de komende jaren nog een lichte groei doormaakt op het gebied van afname van miniknollen en voorspelt een snelle groei van nieuwe rassen. 'Nederland moet zich meer onderscheiden in hoogwaardig pootgoed. De miniknol biedt daartoe een aantrekkelijk alternatief. Met een vermenigvuldigingsfactor van 5 à 6 in het eerste jaar en 7 à 8 in de jaren daarna, kan in korte tijd een grote hoeveelheid stammateriaal worden geproduceerd. Je kunt de cyclus met een jaar tot enkele jaren bekorten.'

Handelshuis HZPC voorziet ook een rooskleurige toekomst voor de miniknol. Een paar jaar geleden heeft het bedrijf nog voor 5,5 miljoen euro aan investeringen gedaan; vorig jaar is een hectare aan kassen gebouwd. Het bedrijf produceert zelf miniknollen, maar ziet onder telers ook de behoefte toenemen om zelf de productie ter hand te nemen. 'Wij hebben tien jaar geleden geïnvesteerd in de miniknol en de vraag blijft toenemen', vertelt woordvoerder en controller Jan Hoogenboom. 'Aanvankelijk gingen telers over op de miniknol om een gesloten bedrijfsvoering te realiseren. De laatste jaren is het besef gekomen dat men hiermee ook de risico's kan verkleinen en de cyclus kan verkorten.'

Booming business in China

Nederland is zeker niet het enige land dat de voordelen van de miniknol heeft ontdekt. Zo lijkt de klinische tegenhanger van de pootaardappel in China nog steeds booming business te

zijn. Een gevaar voor Nederland? 'Dat lijkt me niet, want met het pootgoed dat China produceert, wil het gewoon haar eigen bevolking kunnen voeden', schat Pot van Agrico in. 'Hoewel de arbeidskosten daar lager zijn, zie ik China niet als concurrent. De bloei aldaar heeft geen gevolgen voor de export hier.'

Pot ziet het buitenland niet zozeer als concurrent, maar erkent dat de Nederlandse producenten en telers wel op hun hoede moeten blijven. 'Frankrijk en Schotland doen het erg goed, maar zolang wij ervoor zorgen dat we kwaliteit bieden, zitten we behoorlijk veilig.'

De Nederlandse positie als wereldleider lijkt door de ontwikkelingen op het gebied van miniknollen dus niet direct gevaar te lopen. Dat stellen ook KWS en HZPC. Maar de bloei schijnt wel degelijk van serieus niveau te zijn. Broere

Nederland moet zich meer onderscheiden in hoogwaardig pootgoed

Berekeningen levert onder meer systemen voor miniknollen, in Nederland maar ook in het buitenland. Volgens Arie-Jan Broere, verantwoordelijk voor de verkoop en export, zijn de miniknollen en de opbrengst niet bedoeld voor export. 'Het klinkt misschien gek, maar Chinezen hebben over het algemeen te weinig discipline op het gebied van hygiëne. Daardoor komen ze vaker met partijen in de problemen en moeten ze al moeite doen om de vraag in eigen land te beantwoorden.'

Volgens Broere zijn Oekraïne en Colombia opkomende landen. Nederland heeft de eerste stappen richting Oekraïne al gezet middels samenwerkingsverbanden. 'En in Colombia is er nog volop groei mogelijk met de oude rassen. Er zijn al een paar tests gedaan en veel rassen kunnen via miniknollen vermeerderd worden.'

Minknollen als breekijzer

IPM Holland levert aan Nederland miniknollen uit Schotland. De miniknollen worden dus van-

uit Schotland naar het vasteland geëxporteerd, om exportkosten te drukken. Volgens operation manager Erik Appeldooren is het ene land niet zozeer beter dan het andere land. 'In Schotland heb je niet de problemen die in grote delen van Europa voorkomen. Zo tref je daar geen bruinrot aan. Maar daar kampen ze weer met andere kwesties. Zo heeft Schotland qua locatie van nature al een achterstand.'

Tot de afzetmarkt van IPM behoren onder meer Ierland, Frankrijk en Denemarken. Maar ook landen als Nieuw-Zeeland en Canada zijn in trek. 'Naar die landen mogen we geen pootgoed exporteren. Miniknollen zijn echter wél toegestaan.' Verder is IPM zich al jaren in China aan het oriënteren. 'We zien daar zeker mogelijkheden voor een afzetmarkt, want de vraag is groter dan het aanbod. Maar je hebt er geen zicht op wat er met je rassen gebeurt. Ik denk dat veel bedrijven daardoor afhaken. Er is nog te weinig controle. Zodra de zaken daar beter geregeld zijn, staan wij vooraan in de rij.'

Een slap huidje

IPM produceert de miniknollen op turfbasis, maar in Schotland wordt veel gebruik gemaakt van hydroponics; dezelfde techniek die HZPC ook toepast. De plant ligt daarbij in het water

en de wortel wordt gevoed door langzaam stromend water. Hoogenboom: 'Om de kwaliteit te waarborgen, hebben we destijds besloten om miniknollen te produceren. Hydroponics had zichzelf al bewezen. En omdat de opbrengst met hydroponics hoger is dan wanneer je potgrond

Zodra de zaken in China beter geregeld zijn, staan wij vooraan in de rij

gebruikt, was voor ons de keuze snel gemaakt.'

Agrico vertrouwt meer op miniknollen in potgrond dan op hydroponics. 'Wij verkopen knollen van 15 millimeter en opwaarts. Onze afnemers staan al niet te springen om knollen van net boven de marge. Met hydroponics verwacht ik dat we dichterbij die marge zullen blijven en dat lijkt me niet wenselijk. Overigens zorgt de vochtige omgeving bij hydroponics ook voor een slap huidje. Genoeg redenen voor ons om nog even de kat uit de boom te kijken.'

Daar voegt hij aan toe dat het voor de eindproducent doorgaans niet uitmaakt van welke techniek gebruik is gemaakt. 'Het resultaat telt.' En daar sluit Appeldooren zich bij aan. 'Voor de eindproducent maakt het niet uit welke techniek is gebruikt. Om chips te maken, kun je zowel Innovators uit traditionele stamselectie én Innovators afkomstig van miniknollen gebruiken.'

Volgens Hoogenboom heeft echter niet de productietechniek maar de teeltwijze invloed op de opbrengst uit de miniknollen. 'Theoretisch gezien is er tussen beide technieken, hydroponics en potgrond, geen verschil in kwaliteit of grootte uit de vervolgteelt van de miniknol. De grootte is veel meer afhankelijk van de zorg die de teler aan zijn gewas besteedt, aan de plantafstand, de bemesting en het soort grond waarin geteeld wordt.'

Succesvolle formule

Vrijwel iedereen is het erover eens: in Schotland gebeurt het, in China valt mogelijk veel te halen. Maar wat is het geheim van Schotland, het land dat vrijwel volledig is overgestapt op miniknollen en waar ze ziektes beter onder controle lijken te hebben? Wat kan Nederland van Schotland leren? Martin Pot is er van overtuigd: het antwoord ligt in de teeltgeneraties. 'Die kunnen we aanzienlijk verkorten.'

Want in Schotland kan al na drie à vier jaar worden geëxporteerd en dat zou de gezondheid en kwaliteit aanzienlijk verbeteren. 'In Nederland knopen we er nog een jaar achteraan en daarmee vergroot je de kans op besmetting en ziektes.' Maar dat is niet het enige geheim, vertelt Appeldooren. 'In Schotland hanteren ze een minder belastende teeltrotatie van 1 op 6 of 1 op 7. In Nederland geven we de grond doorgaans slechts 3 tot 4 jaar. Dat doet de teelt geen goed.'

De locatie, het klimaat, de grondsoort, de pootafstand: het succes van de miniknol is van veel factoren afhankelijk. HZPC verricht onderzoek naar dergelijke aspecten, maar zou graag zien dat de gehele sector zich daar meer in verdiept. 'Het zou ook goed zijn wanneer er een teeltadvies voor miniknollen wordt uitgebracht. Want in verhouding tot de traditionele teelt staat die van de miniknol nog in de kinderschoenen. Er valt dus nog veel te winnen.'

BB

Tekst: **Suzanne Wijers**
Foto: HZPC, Persburo Noordoost
Meer weten: boerenbusiness.nl/pootgoedmarkt
hzpc.nl
agrico.nl
ipm.ie

